Пише: Драгољуб Бакић
четвртак, 01 јун 2017 21:29

"БЕОГРАД НА ВОДИ" ЈЕ МЕСТО ГДЕ СЕ ЧИНЕ КАТАСТРОФАЛНЕ УРБАНИСТИЧКЕ, АРХИТЕКТОНСКЕ, САОБРАЋАЈНЕ, ИНФРАСТРУКТУРНЕ, ЕКОЛОШКЕ, ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКЕ, СОЦИОЛОШКЕ И ЕКОНОМСКЕ ГРЕШКЕ...

Када је априла 2015. године градоначелник упитан да објасни своју тврдњу да је Београд на води пројекат од јавног интереса, он је одговорио: "Јавни интерес је у томе што ја држим у мојој шаци 3,5 милијарди евра." Та мантра о 3,5 милијарди евра је била главна бајка са самог почетка овог циркуса који траје више од три године.

На прву вест о овом пројекту, у фебруара 2014, одмах су се јавно успротивиле обе професионалне архитектонске асоцијације – Удружење архитеката Србије и Друштво архитеката Београда тражећи да се поштује важећи Генерални урбанистички план Београда и да се распише међународни урбанистичко-архитектонски конкурс. Архитектама је у лице бачено тих 3,5 милијарди евра и запрећено да ћуте. Та наивна прича о великом новцу распршила се као мехур од сапунице када је коначно на видело дана изашао Уговор о јавно-приватном партнерству између Републике Србије и једног приватног предузетника из Абу Дабија, у коме пише да је заправо реч о 100 (стотину) пута мањој суми, јер се читав пројекат реализује по принципу: сагради се кућа, буде продата, па се гради следећа од тако прикупљеног новца. Остаје велика мистерија зашто власт на пројекту Београд на води демонстрира такву упорност у доношењу стручно спорних и штетних одлука, спремност за кршење закона, и такву задртост и бахатост, зарад интереса једног приватног лица.

Зашто је било потребно да се због овог пројекта укине одредница Генералног урбанистичког плана, који важи до 2021. године, која се односи на централну зону Београда и предвиђа да се и на левој и на десној обали реке Саве формира главни центар Београда – искључиво путем међународног конкурса који би изнедрио најбоље могуће решење овог највреднијег дела Београда – његовог приобаља. То се приобаље још од краја Другог светског рата чува баш за ову сврху у свим генералним урбанистичким плановима. Ђубре које се ту гомилало деценијама управо је и сачувало Савски амфитеатар од наших дивљих градитеља.

Зашто је било потребно да се поред 2500 београдских архитеката однекуд донесе макета за решења које није на нивоу ни осредњег студентског рада и које је наметнуто Урбанистичком заводу да од те макете произведе накарадни Просторни план посебне намене, на који је током јавног увида стигло близу 2000 примедаба које су све одбачене. Зашто је било потребно од протеста грађана бранити се троструким кордоном полиције и трамвајима нагомиланим на барикаде – док се потписује један веома штетан међународни Уговор који страном партнеру даје сва могућа права, а Републици Србији оставља само обавезе. Једном приватнику из пребогатог арапског света дата је екстериторијалност на земљишту од преко 100 хектара, бесплатни закуп на 100 година, бесплатна примарна инфраструктура до граница комплекса – која се иначе другим инвеститорима у тој зони наплаћује од 500 до 550 евра по квадратном метру – што само по том основу износи милијарду евра, бесплатно право коришћења грађевинског земљишта уз уговорну обавезу да му се то право конвертује у власништво чим заврши неки објекат – и на све ово даје му се већинско право власништва и одлучивања од 68 одсто док Србији остаје 32 одсто.

Да чудо буде још веће, не постоји мастер план по коме се гради сваки прави урбанистички пројекат, већ се страном предузимачу уговором даје право да у периоду од 30 година на свих 100 хектара гради шта хоће, где хоће и када хоће, а када он то обави, наше урбанистичке службе ће то накнадно преточити у планове. Овакав концепт грађења центра једне престонице не постоји на планети Земљи.

У исто време овим уговором се Србија обавезује да до децембра 2019. изгради комплетну примарну инфраструктуру потребну за целовит пројекат од два милиона квадратних метара. То, између осталог, подразумева:

Завршетак канализационог интерцептора од кога је за последњих 40 година урађена половина;

Завршетак фабрике за пречишћавање отпадних вода у Великом селу, јер Дунавска комисија не дозвољава више њихово директно изливање у реке, што Београд сада чини на 116 места на Сави и 136 места на Дунаву;

Израду прве линије метроа без које није могуће решити саобраћај за Београд на води;

Израду тунела испод Теразијског гребена од Савског венца до Дорћола;

Један мост на Сави и један мост на Дунаву код Винче;

Изградњу четири железничке станице – у центру Београда, у Земуну, у Макишу и на Карабурми;

Проширење и заштита погона воде у Макишу јер Београду на води треба 25 милиона литара воде дневно и бар три трафо-станице, јер за "паметне" куће треба много струје.

Све су ово капиталне инвестиције већ дуже време неопходне Београду, али такође неопходне и за нормално функционисање новог града од 25.000 становника који се планира да се на силу угура у Савски амфитеатар. Јасно је да оволики део посла није могуће обавити за преостале две и по године јер ништа још није ни почело. Јасно је и да све ово стоји као обавеза Србије у уговору са арапским партнером. У случају неиспуњења уговорене обавезе, арапски партнер има право да покрене арбитражу пред судом у Бечу за ускраћивање планираног профита.

Време [redacted]